

Svenskt-österrikiskt möte på Murberget

GetbergSchule, Länsmuseet Murberget, till 17 januari 2016

Två konstnärer från Västernorrland, Herman Lohe och Olof Ahlström, träffade de två österrikiska kollegerna Klaus Joachim Keller och Stephan Hafner vid ett symposium i Örnköldsvik 2009. Tycke uppstod, som det heter, vilket senare övergick i ett samarbete kring konst och kultur, med återkommande möten främst i Getberg vid Höga Kusten och i alpmrådet Styria i Österrike. Resultatet visas nu i en stor utställning på länsmuseet fram till mitten av januari. Det gemensamma för konstnärerna är intresset för naturen och musiken och hur detta kan gestaltas i bildkonst. Konst och musik vänder sig till stämningar och känslor, verbalt svårformulerat och som man intellektuellt bara kan träda in i liksom indirekt.

Det handlar om översättningar, transformationer, liknelser och hänvisningar till förslag om språk. Utställningen på Murberget tycks vara fullt av förhandlingsförslag om vad en bild kan uttrycka, från målningar och skulpturer till video och ljudverk. En viktig ansats i gruppens arbete har varit att arbeta tillsammans för att blanda in individuella erfarenheter till ett nytt och just flerstämmigt och öppet förhållningssätt. Som ett nav i utställningen framstår deras gemensamma verk "Ziegenberg variationer", en 4 meter hög svartvit målning som kan uppfattas som irrationellt partitur, karta och nätverk, såväl som en Pollockliknande action painting. Målningen skapades liggande på ett stort golv, och man kan tänka sig konstnärerna arbetande runt omkring formulerande hela tiden nya ingångar in i bilden. I en snårskog av linjer och streck antyds i mitten en sluttande landskapsformation med ens övergående i en stor plump, från vilken nya vägar och leder sprider ut sig i målningen. Det som är frapperande i verket är det samtidigt komplexa och öppna uttrycket, som handlar det om både undersökning och spontanitet.

I Klaus Joachim Kellers två målningar "Älgjakt" och "Björkskog" finns något av samma trassliga möte mellan natur och vision, beståndsdelar som bryts ner och uppstår i en ny konstellation av form och färg. Hans tre träsnitt utgående från ådringar och mönster från ett gammalt kanteleinstrument ser ut som mystiska meddelanden från utomjorden, han har också tillverkat en skulptural replik i päronträ som står som en liten hemlig staty. Lika konkret men med humoristisk underton är skulptören Stephan Hafner, som i installationen "Fältinspelningar" där en samling vinylskivor med små naturmålningar på etiketterna övergår i torrnålsristningar på skivspåren. Just när jag undrar om det går att spela skivorna ser jag dem som en samling svampar i skogen. I Hafners vertikala skulptur "Konstruerad natur" reser sig tre hopflätade pelare intrikat byggt som en linjeteckning i luftrummet, övergående till att bli en plötslig tanke, en poetisk reflektion.

Det abstrakta måleriet förknippas ofta med musik. Hos Olof Ahlström återkommer hans typiska fragmenterade pusselbilder, där "Fältet" framträder närmast som en het jazzig stadsvy. Men i den för honom ovanligt naturalistiska målningen "Dungen" råder romantiskt lugn, med skogens glänta vackert beskriven och skimrande i ljus och grönska. Det som ger målningen en extra dubbeltydig dimension är den aska (från grupparbetet "Björkstycken") som han strött över bilden, liksom luftpartiklar eller om man så vill naturens egen själ som vibrerar nervigt över den pastoral stillheten.

Inför naturens ofta hemliga tystnad vill Herman Lohe gärna dröja, här representerat i närgånget måleri och video om näckrosor. Ett ytterligare steg mot reducering och kanske meditation tar han i två nästan helt vita och på något sätt överexponerade målningar. I "Gryning" flackar ändå ett gult ljus, medan ljuset i "Utan titel – variationer" tycks lägga

sig helt som vit övermålning vilket gör den skira underliggande näckrosdammen så gott som omöjlig att uppfatta. Kanske så nära Malevitj vita kvadrat det går att komma utan att helt släppa det föreställande motivet. Att det handlar om behovet av kontemplation och en sorts respektfull andakt inför naturen står klart, det märks även i Lohes videofilm "Skydiving waterlillies" med sitt suggestiva under-ytan-perspektiv. Att det i den motsatta avdelningen av videorummet används ett motsatt fågelperspektiv i Olof Ahlströms flygspaning "Mörk höjd II", visar på konstprojektets vilja att dra ut svängarna och hitta ovanliga infallsvinklar.

Det märks också i ljudverket "Björkstycken". Utifrån utseende och struktur på baksidan av björknäver, som kan påminna om nottecken och partitur, har gruppen "översatt" det visuella objektet till ett ljudstycke som kan avlyssnas i utställningen. Sammantaget utmärks GetbergSchule av den poetiskt lekfulla hållningen, av respekt och tillit till den andre konstnären och, naturligtvis, i den ömsinta hyllningen till den nordiska naturen. En inställning som kan sökas i den romantiska traditionen, men också i en tilltro till att den traditionen faktiskt går att göra något nytt av.

Text och foto: Jan K Persson
Volym 2015-11-13